

281. Szihalom, Pamlényi-tábla

(Heves megye) B, LT, Sza, Ró

Az M3-as autópálya nyomvonalának 120,9–121,4 km szelvények közé eső szakaszán, a Szihalom területére eső Pamlényi-táblán 1995–1997 között végeztünk leletmentést. A lelőhelyet átszelő mezőgazdaságilag használt földút és a Mezőszemeréről Szihalomba vezető műút alatt azonban csak az autópálya építése során, a kivitelezéssel párhuzamosan végezhetünk megelőző feltárást. A műút burkolata alatt 2002. augusztus 24. és szeptember 9. között végeztük el a kutatást.

Az aszfalt és a kőréteg feltörése után a termőtalajt kanalas markolóval távolítottuk el. A humuszréteg rendkívül vastag volt, 90–140 cm között váltakozott. Régészetiileg megkutattuk a teljes kijelölt területet, mely összesen: 1000 m². 74 telepobjektum került napvilágra így 1643-ra emelkedett a lelőhelyen a telepjelenségek száma. Mivel ez a rész a dombtetőn található, ezért rendkívül intenzív életnyomok tapasztalhatók a területen.

Az objektumok zöme gödör és a késő bronzkori pilinyi kultúrába sorolható. Szórványosan előfordultak kelta telepnyomok. A szarmata faluból egy ház, több gödör, két sütő-főző kemence került napvilágra. E korszakból említésre méltó még egy gödörbe dobott borjú csontváza. Néhány szarmata gödörben a szokásos bennszülött kerámia mellett mázas római import töredékek utaltak a közösség egykori vagyoni helyzetére.

A késő római-kora népvándorlás kori temetőnek is sikerült három újabb sírját feltárni, így eddig összesen 40 temetkezést dokumentáltunk a területen. A 38. számú bolygatatlan sír a temető leggazdagabb halottját rejtette. A koporsóba temetett, gyöngyös viseletű fiatal nő aranyozott bronzveretekből álló fejdísz, ezüst fülbevalót, bronzfibulát, aranyozott ezüstgyűrűt és bronzcsattal záródó, bronzsívveges övet viselt. Ónozott, kerek bronztükrét is magával vitte túlvilági útjára, lábai elé egy kisméretű, Drag. 33-as terra sigillatát helyeztek.

VÁRADI ADÉL

282. Szil, belterület

(Győr-Moson-Sopron megye) Ró, Á, Kö

A község területrendezési tervének módosításához kapcsolódóan (ipari terület kialakítása, építési telkek kijelölése) 2002. június 1-jén helyszíni szemlét tartottam.

Az *Árpád utca D-i vége, Béke utca*: A műút két oldalán a Béke utcáig aránylag sík terület, rajta különböző növényi kultúrák. A területen mindenhol található többkevesebb apró Árpád-kori, középkori kerámiatöredék. Feltehetően egy település maradványai. A kevés és apró lelet alapján valószínű, hogy kisszámú, szétszórt objektumról van szó.

A *Dózsa Gy. utcában* az iskola mögötti telkeken, a felszínen sok római és főleg Árpád-kori kerámiatöredék található. A terület egy kis dombvonulat a Linkó-ér egykori partján. Az iskola maga is korábban ismert régé-

szeti lelőhely, s feltehetően az utca összes telke alatt ott húzódik a részben már elpusztult lelőhely.

A Dózsa Gy. utcából D-re nyíló út, a Linkó-érrel közvetlenül határos. Lapos, sík terület, az ér felé lejt. A felszínen, mint ahogy a falu D-i és É-i végén található állattartó telepeken és környezetükben sem, régészeti lelőhelyre utaló nyomokat nem láttam.

FIGLER ANDRÁS

283. Szilvásvár, Istállóskői-barlang

(Heves megye) Pa

A Miskolci Egyetem BTK Ős- és Ókortörténeti Tanszéke 2002. augusztus 9. és 16. között ásatást végzett az Istállóskői-barlangban. A 2000. évi ásatás folytatásaként sikerült befejezni a komplex rétegtani szelvény ásatását egészen a sziklafenekig. A legfontosabb eredmény, hogy az újabb C¹⁴-adatokkal ki tudtuk egészíteni a korábbi groningeni radiometrikus adatokat. A barlang Aurignaci I. és II. iparai a Moershoofd-Hengelo és Arcy-Stillfried B interstadiálisokhoz kapcsolódnak 43000–39000 és 30000 év B. P. között.

RINGER ÁRPÁD

284. Szilvásvár, Török-sánc

(Heves megye) B

2002 júniusának elején Bíró Péter régésztechnikus a szilvásvárad Török-sáncon tett magánjellegű kirándulásai alkalmával több helyen is régészeti leletek felszíni szóródására lett figyelmes. Egy aranydrót hajkarika előke-rülése nyomán haladéktalanul jelentést tett a leletről, valamint arról, hogy részben eróziós hatások, részben emberi bolygatás következtében még számos helyen régészeti leletek hevernek a felszínen az ismert földvár különböző részein.

Június 17-én helyszíni szemlét tartottunk a sánc azon részein, ahol a régészeti leletek a felszínre kerültek.

A Török-sánc a Szilvásváradtól délre és Bélapátfalvától keletre húzódó Kelemen-széke nevű hegyen található. Mint Patek Erzsébet, Kemenczei Tibor és D. Matúz Edit publikált tanulmányaiból kiderül, a hegy főként a késő bronzkori Kyjatice kultúra időszakából származó leletek révén vált híressé, bár újkőkori és középkori vonatkozásai is ismertek. A késői bronzkorban a Kr. e. 10–8. sz. közötti időszakban egy földvár épült ki a hegy tetjén, teraszokkal, sáncokkal. Teljes kiterjedését pontosan nehéz megállapítani, de a régészetiileg fedett teraszok mérete megközelíthette az egy négyzetkilométert is. Szemlénk során a földvár nyugati, északi és keleti részén, a csúcstól mintegy 300–700 méternyire húzódó körívben, az 570–620 méteres szintvonalak mentén, a katonasíroktól ÉNy felé vezető földúton utaztunk körbe, öt állomást érintve.

Először az aranylelet helyszínét vizsgáltuk át, amely a Kukucsó-Cseres-völgy felé elágazó útnál található, a